

PRESUDA SUDA

6. lipnja 2000.(*)

„Slobodno kretanje kapitala – Izravno oporezivanje dividendi od dionica – Izuzeće – Ograničenje na dividende od dionica u društvima sa sjedištem na državnom području”

U predmetu C-35/98,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a), koji je uputio Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Staatssecretaris van Financiën

i

B. G. M. Verkooijena,

o tumačenju Direktive Vijeća 88/361/EEZ od 24. lipnja 1988. za provedbu članka 67. Ugovora (SL L 178, str. 5.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 7.) te članka 6. i 52. Ugovora o EZ-u (koji su nakon izmjene postali članci 12. i 43. UEZ-a),

SUD

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik, J. C. Moitinho de Almeida, L. Sevón i R. Schintgen, predsjednici vijeća, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet (izvjestitelj) i F. Macken, suci,

nezavisni odvjetnik: A. La Pergola,

tajnik: D. Louterman-Hubeau, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisana očitovanja koja su podnijeli:

- za B. G. M. Verkooijena, F. E. Dekker, porezni zastupnik,
- za nizozemsku vladu, J. G. Lammers, zamjenik pravnog savjetnika, u svojstvu agenta,
- za talijansku vladu, G. De Bellis, *avvocato dello Stato*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, J. E. Collins, *Assistant Treasury Solicitor*, u svojstvu agenta, uz asistenciju R. Singha, *barrister*,
- za Komisiju Europskih zajednica, E. Mennens, glavni pravni savjetnik, i H. Michard, članica pravne službe, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši usmena očitovanja nizozemske vlade, koju zastupa M. A. Fierstra, voditelj Odjela za europsko pravo Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, francuske vlade, koju zastupa S. Seam, tajnik za vanjske poslove u Upravi za pravne poslove Ministarstva vanjskih poslova, u svojstvu agenta, talijanske vlade, koju zastupa G. De Bellis, vlade Ujedinjene Kraljevine, koju zastupaju J. E. Collins i R. Singh, te Komisije, koju zastupaju E. Mennens i H. Michard, na raspravi održanoj 23. ožujka 1999.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 24. lipnja 1999.,

uzimajući u obzir rješenje o ponovnom otvaranju rasprave od 17. rujna 1999.,

saslušavši usmena očitovanja B. G. M. Verkooijena, kojeg zastupa F. E. Dekker, nizozemske vlade, koju zastupa M. A. Fierstra, francuske vlade, koju zastupa S. Seam, talijanske vlade, koju zastupa G. De Bellis, vlade Ujedinjene Kraljevine, koju zastupaju J. E. Collins i R. Singh, te Komisije, koju zastupaju E. Mennens i H. Michard, na raspravi održanoj 30. studenoga 1999.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. prosinca 1999.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 11. veljače 1998., koje je Sud zaprimio 13. veljače 1998., Hoge Raad der Nederlanden (Visoki sud Nizozemske) postavio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 234. UEZ-a) tri prethodna pitanja o tumačenju Direktive Vijeća 88/361/EEZ od 24. lipnja 1988. za provedbu članka 67. Ugovora (SL L 178, str. 5.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 7.) te članka 6. i 52. Ugovora o EZ-u (koji su nakon izmjene postali članci 12. i 43. UEZ-a).
- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru spora između Staatssecretaris van Financiën (državnog tajnika za financije) i B. G. M. Verkooijena, nizozemskog državljanina, u vezi s odbijanjem odobrenja izuzeća od plaćanja poreza na dohodak od dividendi od dionica primljenih od društva s poslovnim nastanom u državi članici koja nije Kraljevina Nizozemska.

Nacionalni pravni okvir

- 3 U vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku porez na dohodak u Nizozemskoj bio je uređen Wet op de inkomstenbelasting iz 1964. (Zakon o porezu na dohodak iz 1964., u verziji koja je bila na snazi prije 1997., u daljnjem tekstu: Zakon o porezu na dohodak).
- 4 U skladu s člankom 24. Zakona o porezu na dohodak, dohodak od imovine, uključujući dividende i ostala plaćanja povezana s posjedovanjem dionica, podliježe porezu na

dohodak. Svaki porezni obveznik bio je stoga dužan u svoju nizozemsku poreznu prijavu uključiti primljene dividende kao dohodak od imovine kao dio svojeg oporezivog dohotka.

- 5 Valja podsjetiti da samo fizičke osobe podliježu nizozemskom porezu na dohodak („inkomstenbelasting”) tako da se ovaj predmet odnosi samo na isplatu dividendi fizičkim osobama.
- 6 Ako ih isplaćuju društva s poslovnim nastanom u Nizozemskoj, porez na dohodak od dividendi odbija se na izvoru: tako naplaćeni porez naziva se „porez na dividende”. Pravila za odbitak tog poreza utvrđena su člankom 1. stavkom 1. Wet op de dividendbelasting iz 1965. (Zakon o porezu na dividende iz 1965., Stbl. 1965, str. 621., u daljnjem tekstu: Zakon o porezu na dividende) u skladu s kojim:

„Izravan porez nazvan „porez na dividende” naplaćuje se svakoj osobi koja izravno ili na temelju potvrde ostvaruje dohodak od dionica ili udjela, potvrda o udjelima i sudjelujućih obveznika dioničkih društava, društava s ograničenom odgovornošću, komanditnih društava na dionice i ostalih društava čiji je kapital u cijelosti ili djelomično podijeljen u dionice s poslovnim nastanom u Nizozemskoj.”
- 7 Porez na dividende može biti konačan porez. To je osobito slučaj ako se dividende od dionica u društvu s poslovnim nastanom u Nizozemskoj isplaćuju osobi koja ne podliježe nizozemskom porezu na dohodak.
- 8 S druge strane, ako se takve dividende isplaćuju osobi koja podliježe nizozemskom porezu na dohodak, u skladu s člankom 63. stavkom 1. Zakona o porezu na dohodak porez na dividende jest porez naplaćen na izvoru („voorheffing”) u odnosu na porez na dohodak. U skladu s člankom 15. Algemene wet inzake rijksbelastingen (Opći zakon o državnom porezu) prilikom utvrđivanja poreza na dohodak na temelju ukupnog dohotka, taj se porez naplaćen na izvoru odbija od poreza na ukupni dohodak.
- 9 Člankom 47.b Zakona o porezu na dohodak dohodak od dividendi do određenog je iznosa izuzet od poreza na dohodak. To se izuzeće primjenjuje na dohodak od dionica ili udjela na koji je naplaćen nizozemski porez na dividende, koji je u skladu s člankom 1. stavkom 1. Zakona o porezu na dividende istovjetan dohotku od dionica ili udjela u društvima s poslovnim nastanom u Nizozemskoj. Zakonom od 6. rujna 1985. (Stbl. 1985, str. 504.) početni iznos izuzeća od 500 NLG povećan je na 1 000 NLG (za vjenčane osobe na 2 000 NLG).
- 10 U vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku člankom 47.b Zakona o porezu na dohodak bilo je predviđeno:

„1. Izuzeće dividendi primjenjuje se na dohodak od dionica u društvima koji se tretira kao dohodak pri utvrđivanju bruto dohotka od kojeg je odbijen porez na dividende ili od kojeg u skladu s člankom 4. stavkom 1. Wet op de Dividendbelasting iz 1965. nije odbijen porez na dividende. Dividende se izuzimaju do iznosa od 1 000 NLG, pod uvjetom da ne premašuju gore navedeni iznos dohotka, umanjenog za povezane troškove osim kamata na tražbine i troškova povezanih sa zajmovima.

[...]

3. Iznos od 1 000 NLG iz stavaka 1. i 2. povećava se na 2 000 NLG za svakog poreznog obveznika kojem se pripisuju dijelovi dohotka njegova bračnog druga kako je navedeno u članku 5. stavku 1.”

- 11 Iz zakonodavne povijesti te odredbe proizlazi da se odredbom o izuzeću dividendi (i njegovim ograničenjem na dividende koje isplaćuju društva s poslovnim nastanom u Nizozemskoj) ostvario dvostruki cilj: kao prvo, izuzeće je služilo kao mjera za povećanje razine dioničkog kapitala poduzeća i za poticanje interesa privatnih osoba za nizozemske dionice; kao drugo, cilj je izuzeća bio, osobito za male ulagatelje, u određenoj mjeri nadoknaditi dvostruko oporezivanje do kojeg bi u nizozemskom poreznom sustavu došlo zbog naplate, s jedne strane, poreza na dobit koju ostvaruju društva i, s druge strane, poreza na dohodak privatnih dioničara od dividendi koje isplaćuju ta društva.

Glavni postupak

- 12 B. G. M. Verkooijen boravio je 1991. u Nizozemskoj i tamo obavljao djelatnost kao zaposlena osoba u društvu Fina Nederland BV, distributeru naftnih proizvoda, koje je bilo pod neizravnom kontrolom Petrofine NV, dioničkog društva (u daljnjem tekstu: Petrofina) s poslovnim nastanom u Belgiji koje je kotiralo na burzi.
- 13 U okviru plana štednje za zaposlenike („werknemersspaarplan”), u kojem su mogli sudjelovati svi zaposlenici grupe, B. G. M. Verkooijen stekao je dionice u Petrofini. Za te je dionice 1991. isplaćena dividenda u iznosu od 2 337 NLG (nakon konverzije u nizozemske guldene), koja je u Belgiji podlijegala odbitku na izvoru od 25 %. U svojoj nizozemskoj poreznoj prijavi za 1991. B. G. M. Verkooijen uključio je tu dividendu kao dio svojeg oporezivog dohotka.
- 14 Pri oporezivanju dohotka B. G. M. Verkooijena porezni inspektor nije primijenio izuzeće dividendi uz obrazloženje da B. G. M. Verkooijen nema pravo na njega jer na dividende koje je primio od Petrofine nije primijenjen nizozemski porez na dividende. Stoga je u poreznom rješenju kojim je B. G. M. Verkooijen obaviješten o obračunu poreza na dohodak i o doprinosu sustavu općeg socijalnog osiguranja („volksverzekeringen”) za 1991. utvrđen oporezivi dohodak od 166 697 NLG, uključujući cjelokupnu dividendu koju mu je isplatila Petrofina.
- 15 B. G. M. Verkooijen izjavio je prigovor na to porezno rješenje tvrdeći da u skladu s člankom 47.b stavcima 1. i 3. Zakona o porezu na dohodak od primljene dividende iznos od 2 000 NLG (budući da je B. G. M. Verkooijen oženjen) treba izuzeti od plaćanja poreza na dohodak.
- 16 Porezni inspektor odbio je taj prigovor, nakon čega je B. G. M. Verkooijen podnio tužbu protiv te odluke pred Gerechtshof te 's-Gravenhage (Žalbeni sud u Haagu). Taj je sud presudio da je ograničenje izuzeća dividendi na dohodak od dionica i udjela od kojeg je odbijen nizozemski porez na dividende protivno člancima 52. i 58. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 48. UEZ-a) i Direktivi 88/361. Stoga je poništio odluku poreznog inspektora i izmijenio porezno rješenje tako da je porez obračunat na temelju oporezivog dohotka od 164 697 NLG.
- 17 Staatssecretaris van Financiën podnio je sudu koji je uputio zahtjev žalbu u kasacijskom postupku protiv presude Gerechtshof te 's-Gravenhage (Žalbeni sud u Haagu).

Relevantne odredbe prava Zajednice

- 18 U vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku još nije bio na snazi Ugovor o Europskoj uniji i stoga je odredba Ugovora o slobodnom kretanju kapitala primjenjiva u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku bio članak 67. Ugovora o EEZ-u (koji je stavljen izvan snage Ugovorom iz Amsterdama). On je glasio kako slijedi:
- „Tijekom prijelaznog razdoblja i u opsegu potrebnom za osiguranje pravilnog funkcioniranja zajedničkog tržišta, države članice postupno ukidaju među sobom sva ograničenja kretanja kapitala koji pripada rezidentima država članica te svaku diskriminaciju temeljenu na državljanstvu ili boravištu stranaka ili na mjestu ulaganja tog kapitala.” [neslužbeni prijevod]
- 19 Ta je odredba provedena različitim direktivama, uključujući Direktivu 88/361, koja se primjenjivala u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku.
- 20 Člankom 1. stavkom 1. te direktive predviđeno je:
- „Ne dovodeći u pitanje sljedeće odredbe, države članice ukidaju ograničenja na kretanja kapitala između osoba rezidenata u državama članicama. Radi olakšanja primjene ove Direktive, kretanja kapitala klasificirana su u skladu s nomenklaturom u Prilogu 1.”
- 21 Kretanja kapitala navedena u Prilogu I. Direktivi 88/361 uključuju:
- „I. Izravna ulaganja
- [...]
2. Udjeli u novim ili postojećim društvima s ciljem uspostavljanja ili održavanja trajnih gospodarskih veza.
- [...]
- III. Transakcije vrijednosnim papirima kojima se uobičajeno trguje na tržištu kapitala (koje nisu uključene pod točkom I., IV. i V.)
- [...]
- A — Transakcije vrijednosnim papirima na tržištu kapitala
- [...]
2. Stjecanje od strane rezidenata inozemnih vrijednosnih papira kojima se trguje na burzi.
- [...]”
- 22 U uvodu Priloga I. u posljednjem stavku navedeno je da to nije zaključan popis za pojam kretanja kapitala:

„Ova nomenklatura nije zaključan popis za pojam kretanja kapitala – iz tog razloga postoji rubrika XIII – F. „Ostala kretanja kapitala – Razno”. Stoga je ne treba tumačiti ograničavajućom za područje [primjene] načela potpune liberalizacije kretanja kapitala iz članka 1. Direktive.”

23 Člankom 6. stavkom 1. Direktive 88/361 predviđeno je:

„Države članice poduzimaju mjere potrebne za usklađenost s ovom Direktivom najkasnije do 1. srpnja 1990. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Također objavljuju, najkasnije do dana njihovog stupanja na snagu, bilo koje nove mjere ili izmjene odredbi koje reguliraju kretanja kapitala navedene u Prilogu I.”

Prethodna pitanja

24 U tim je uvjetima Hoge Raad der Nederlanden (Visoki sud Nizozemske) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li zajedničke odredbe članka 1. stavka 1. Direktive 88/361/EEZ i naslova I. točke 2. Priloga I. toj direktivi tumačiti u smislu da je ograničenje proizišlo iz odredbe o zakonodavstvu o porezu na dohodak države članice kojim se dioničari do određenog iznosa izuzimaju od obveze plaćanja poreza na dohodak od dividendi, ali se to izuzeće ograničava na dividende od dionica u društvima s poslovnim nastanom u toj državi članici, zabranjeno od 1. srpnja 1990. na temelju članka 6. stavka 1. te direktive?
2. Ako je odgovor na prvo pitanje negativan, treba li članak 6. i/ili članak 52. Ugovora o EZ-u tumačiti u smislu da ograničenje kao što je ono iz prvog pitanja nije u skladu s jednim od tih članaka ili s tim oboma člancima?
3. Jesu li odgovori na gore navedena pitanja drukčiji ovisno o tome je li osoba koja zahtijeva primjenu takvog izuzeća redovni dioničar ili zaposlenik (društva kéeri) koji posjeduje predmetne dionice u okviru plana štednje za zaposlenike („werknemersspaarplan”)?”

Prvo prethodno pitanje

25 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti se pita je li članku 1. stavku 1. Direktive 88/361 protivna zakonodavna odredba države članice kojom se, kao odredbom o kojoj je riječ u glavnom postupku, odobrenje izuzeća od plaćanja poreza na dohodak od dividendi isplaćenih fizičkim osobama koje su dioničari uvjetuje time da te dividende isplaćuje društvo sa sjedištem u toj državi članici.

26 Kao prvo valja provjeriti je li činjenica da državljanin države članice koji boravi na njezinom državnom području prima dividende od dionica u društvu sa sjedištem u drugoj državi članici obuhvaćena Direktivom 88/361, kojom se provodi članak 67. Ugovora.

27 Iako u Ugovoru nije definiran pojam kretanja kapitala, Prilog I. Direktivi 88/361 sadržava nepotpun popis transakcija koje čine kretanja kapitala u smislu članka 1. te direktive.

- 28 U nomenklaturi priloženoj Direktivi 88/361 primanje dividendi nije izričito navedeno kao „kretanje kapitala”, međutim to primanje nužno pretpostavlja udjele u novim ili postojećim društvima iz naslova I. točke 2. te nomenklature.
- 29 Osim toga, budući da u glavnom postupku društvo koje isplaćuje dividende ima sjedište u državi članici koja nije Kraljevina Nizozemska i kotira na burzi, primanje dividendi od dionica u tom društvu od strane nizozemskog državljanina može biti povezano i sa „[s]tjecanje[m] od strane rezidenata inozemnih vrijednosnih papira kojima se trguje na burzi” iz naslova III.A točke 2. nomenklature priložene Direktivi 88/361, kao što navode B. G. M. Verkooijen, vlada Ujedinjene Kraljevine i Komisija. Stoga je takva transakcija nerazdvojivo povezana s kretanjem kapitala.
- 30 Posljedično, činjenica da državljanin države članice koji boravi na njezinom državom području prima dividende od dionica u društvu sa sjedištem u drugoj državi članici obuhvaćena je Direktivom 88/361.
- 31 Kao drugo valja ispitati je li činjenica da država članica odbija svoje porezne obveznike, koji primaju dividende od dionica u društvu sa sjedištem u drugoj državi članici, izuzeti od obveze plaćanja poreza na te dionice ograničenje kretanja kapitala u smislu članka 1. Direktive 88/361.
- 32 Najprije valja podsjetiti na to da, s jedne strane, iako izravno oporezivanje ulazi u nadležnost država članica, one ga moraju provoditi uz poštovanje prava Zajednice (presude od 11. kolovoza 1995., Wielockx, C-80/94, Zb., str. I-2493., t. 16., od 16. srpnja 1998., ICI, C-264/96, Zb., str. I-4695., t. 19., i od 29. travnja 1999., Royal Bank of Scotland, C-311/97, Zb., str. I-2651., t. 19.).
- 33 S druge strane, Direktivom 88/361, koja se primjenjivala u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, potpuno su liberalizirana kretanja kapitala i stoga se u tu svrhu njezinim člankom 1. stavkom 1. od država članica zahtijevalo da ukinu sva ograničenja takvih kretanja. Izravan učinak te odredbe Sud je prepoznao u presudi od 23. veljače 1996., Bordessa i dr. (C-358/93 i C-416/93, Zb., str. I-361., t. 33.).
- 34 Zakonodavna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku ima učinak odvratanja državljanina države članice koji borave u Nizozemskoj od ulaganja svojeg kapitala u društva sa sjedištem u drugoj državi članici. Iz zakonodavne povijesti te odredbe isto tako proizlazi da su izuzeće dividendi i njegovo ograničenje na dividende od dionica u društvima sa sjedištem u Nizozemskoj posebno namijenjeni poticanju ulaganja pojedinaca u društva sa sjedištem u Nizozemskoj s ciljem povećanja njihova dioničkog kapitala.
- 35 Osim toga, takva odredba ima i ograničavajući učinak u pogledu društava s poslovnim nastanom u drugim državama članicama jer predstavlja prepreku prikupljanju kapitala u Nizozemskoj jer dividende koje takva društva isplaćuju nizozemskim rezidentima podliježu nepovoljnijem poreznom tretmanu u odnosu na dividende koje isplaćuje društvo s poslovnim nastanom u Nizozemskoj, tako da su njihove dionice manje privlačne ulagateljima koji borave u Nizozemskoj od dionica u društvima sa sjedištem u toj državi članici.

- 36 U tim uvjetima valja utvrditi da je činjenica da je odobrenje porezne povlastice kao što je izuzeće dividendi pri oporezivanju dohotka fizičkih osoba koje su dioničari uvjetovano time da dividende isplaćuju društva s poslovnim nastanom na državnom području ograničenje kretanja kapitala koje je zabranjeno člankom 1. Direktive 88/361.
- 37 Prema mišljenju vlada koje su podnijele očitovanja Sudu, čak i pod pretpostavkom da je nacionalna odredba kao što je ona koja se odnosi na izuzeće dividendi ograničenje u smislu Direktive 88/361, pri tumačenju prava koje se primjenjivalo u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku u obzir treba uzeti i propise Zajednice koji su stupili na snagu 1. siječnja 1994., posebno članka 73.d stavka 1. točke (a) Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 58. stavak 1. točka (a) UEZ-a).
- 38 Nizozemska vlada navodi, kao prvo, da se tom odredbom državama članicama, iznimno od zabrane svakog ograničenja kretanja kapitala među državama članicama u skladu člankom 73.b Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 56. UEZ-a), dodjeljuje pravo primjene relevantnih odredaba svojeg poreznog zakonodavstva kojima se pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta boravišta ili mjesta ulaganja njihova kapitala. Iz Izjave br. 7 priložene završnom aktu Ugovora o Europskoj uniji proizlazi da je člankom 73.d stavkom 1. točkom (a) Ugovora dopušteno da se u skladu s nacionalnim poreznim odredbama koje su bile na snazi u državama članicama prije njegova stupanja na snagu i dalje pravi razlika između poreznih obveznika s obzirom na mjesto boravišta ili mjesto ulaganja njihova kapitala.
- 39 Nadalje, nizozemska vlada i vlada Ujedinjene Kraljevine tvrde da valja smatrati da su članci 73.b do 73.g Ugovora o EZ-u (članak 73.c Ugovora o EZ-u postao je članak 57. UEZ-a, članak 73.e Ugovora o EZ-u stavljen je izvan snage Ugovorom iz Amsterdama, dok su članci 73.f i 73.g Ugovora o EZ-u postali članci 59. i 60. UEZ-a), koji su uvedeni Ugovorom o Europskoj uniji, napredak u procesu liberalizacije kapitala ili barem da se njima preuzima prijašnje pravo „konstitucionalizacijom” ili „kodifikacijom” postojećih načela; oni nikako ne mogu biti korak unatrag.
- 40 Stoga prema mišljenju tih vlada mogućnost da se u skladu s člankom 73.d stavkom 1. točkom (a) primjenjuju nacionalne porezne odredbe kojima se pravi razlika između poreznih obveznika s obzirom na mjesto boravišta ili mjesto ulaganja njihova kapitala postojala je i prije stupanja te odredbe na snagu, posebno na temelju Direktive 88/361.
- 41 Prema mišljenju tih vlada zakonodavna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, kojom se u svrhu izuzeća dividendi pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta ulaganja njihova kapitala, nije protivna pravu Zajednice.
- 42 S tim u vezi, budući da u vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku Ugovor o Europskoj uniji još nije bio na snazi, valja ispitati usklađenost zakonodavne odredbe kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku isključivo s obzirom na odredbe Ugovora o EEZ-u i Direktive 88/361.
- 43 Osim toga, valja istaknuti da je Sud već prihvatio mogućnost koja je člankom 73.d stavkom 1. točkom (a) Ugovora dana državama članicama da primijene relevantne odredbe svojeg poreznog zakonodavstva kojima se pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta boravišta ili mjesta ulaganja

njihova kapitala. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, još prije stupanja na snagu članka 73.d stavka 1. točke (a) Ugovora nacionalne porezne odredbe kao što su one na koje se u tom članku upućuje, u mjeri u kojoj se njima uspostavljaju određene razlike koje se osobito temelje na mjestu boravišta poreznih obveznika, mogle su biti u skladu s pravom Zajednice ako su se primjenjivale na situacije koje nisu bile objektivno usporedive (vidjeti osobito presudu od 14. veljače 1995., Schumacker, C-279/93, Zb., str. I-225.) ili su se mogle opravdati važnim razlozima u općem interesu, osobito usklađenošću poreznog sustava (presude od 28. siječnja 1992., Bachmann, C-204/90, Zb., str. I-249., i Komisija/Belgija, C-300/90, Zb., str. I-305.).

- 44 U svakom je slučaju u članku 73.d stavku 3. Ugovora jasno navedeno da nacionalne odredbe na koje se upućuje u članku 73.d stavku 1. točki (a) ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala i platnog prometa kako je utvrđeno u članku 73.b.
- 45 Nadalje, argument da se „mjere i postupci” navedeni u članku 73.d stavku 3. Ugovora ne odnose na članak 73.d stavak 1. točku (a), u kojem se navodi izraz „odredbe”, nije relevantan. Osim činjenice da je teško razlikovati između „mjera” i „odredaba”, izraz „mjere i postupci” uopće se ne pojavljuje u stavku 2. iako se u članku 73.d stavku 3. izričito na njega upućuje.
- 46 Stoga valja ispitati može li se ograničenje kretanja kapitala koje proizlazi iz zakonodavne odredbe kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku objektivno opravdati važnim razlogom u općem interesu.
- 47 Kao prvo, vlada Ujedinjene Kraljevine navodi da se zakonodavna odredba kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku može objektivno opravdati namjerom poticanja gospodarstva zemlje tako da se pojedince potiče na ulaganja u društva sa sjedištem u Nizozemskoj.
- 48 U tom je pogledu dovoljno podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi motivi isključivo ekonomske prirode ne mogu predstavljati važne razloge u općem interesu kojima bi se opravdala prepreka temeljnoj slobodi zajamčenoj Ugovorom (presude od 28. travnja 1998., Decker, C-120/95, Zb., str. I-1831., t. 39., i Kohll, C-158/96, Zb., str. I-1931., t. 41.).
- 49 Kao drugo, sve vlade koje su podnijele očitovanja navode da je ograničenje izuzeća dividendi na dividende koje isplaćuju društva sa sjedištem u Nizozemskoj bilo opravdano potrebom očuvanja usklađenosti nizozemskog poreznog sustava.
- 50 Prema njihovom mišljenju cilj izuzeća dividendi jest da se u gospodarskom smislu ublaže učinci dvostrukog oporezivanja koje proizlazi iz naplate poreza društvu na dobit koju je ostvarilo u obliku poreza na dobit i naplate poreza fizičkim osobama koje su dioničari na istu dobit isplaćenu kao dividende u obliku poreza na dohodak.
- 51 Izuzeće dividendi rezervirano je za one dioničare koji primaju dividende od dionica u društvima sa sjedištem u Nizozemskoj jer se samo ostvarena dobit potonjih oporezuje u Nizozemskoj. Ako društvo koje isplaćuje dividende ima poslovni nastan u drugoj državi članici, dobit se oporezuje u toj državi tako da u Nizozemskoj ne dolazi do dvostrukog oporezivanja koje treba nadoknaditi.

- 52 Nizozemska je vlada tijekom usmenog postupka isto tako navela da se porez koji porezna tijela države članice koja nije Kraljevina Nizozemska naplaćuju na dobit društava ne može nadoknaditi odobrenjem izuzeća dividendi za osobe koje borave u Nizozemskoj i koje su dioničari takvih društava jer bi to automatski dovelo do gubitka prihoda za nizozemska porezna tijela jer ona ne bi dobila porez na dobit društava koja isplaćuju dividende.
- 53 Vlada Ujedinjene Kraljevine slično tome tvrdi da ako bi nizozemska porezna tijela odobrila izuzeće dividendi od dionica u društvu s poslovnim nastanom izvan Nizozemske, u potpunosti bi se izbjegla primjena poreza na takve dividende u Nizozemskoj.
- 54 Nizozemska je vlada dodala da bi se primjenom izuzeća dividendi na porezne obveznike koji su dioničari društava sa sjedištem u drugim državama članicama tim poreznim obveznicima omogućilo ostvarivanje dvostruke koristi jer bi uživali porezne olakšice u državi članici u kojoj se dividenda isplaćuje i u državi članici u kojoj se ona prima, odnosno u Kraljevini Nizozemskoj.
- 55 Ti se argumenti ne mogu prihvatiti.
- 56 Što se tiče potrebe očuvanja usklađenosti nizozemskog poreznog sustava, valja istaknuti da iako je Sud presudio da se potrebom osiguranja usklađenosti poreznog sustava može opravdati propis kojim se ograničavaju temeljne slobode (gore navedene presude Bachmann i Komisija/Belgija), to nije tako u ovom slučaju.
- 57 U gore navedenim presudama Bachmann i Komisija/Belgija postojala je u slučaju jednog te istog poreznog obveznika izravna veza između odobrenja porezne povlastice i nadoknade te povlastice poreznim nametom u okviru istog oporezivanja. U tim je slučajevima postojala veza između prava na odbitak doprinosa i oporezivanja iznosa koje plaćaju osiguravatelji na temelju ugovora o starosnom osiguranju i životnom osiguranju, koju je trebalo očuvati radi zaštite usklađenosti predmetnog poreznog sustava.
- 58 U ovom slučaju ne postoji takva izravna veza između odobrenja izuzeća od plaćanja poreza na dohodak od primljenih dividendi za dioničare koji borave u Nizozemskoj i oporezivanja dobiti društava sa sjedištem u drugim državama članicama. Riječ je o dvama odvojenim porezima koji se naplaćuju različitim poreznim obveznicima.
- 59 U pogledu tvrdnji koje se odnose na gubitak prihoda koji bi nastao za Kraljevinu Nizozemsku kao posljedica izuzeća dividendi koje su primili njezini rezidenti koji su dioničari društava sa sjedištem u drugim državama članicama, dovoljno je podsjetiti da se smanjenje poreznog prihoda ne može smatrati važnim razlogom u općem interesu na koji se može pozvati radi opravdanja mjere načelno protivne nekoj temeljnoj slobodi (vidjeti u tom smislu članak 52. Ugovora i gore navedenu presudu ICI, t. 28.).
- 60 Osim toga, u pogledu argumenta vlade Ujedinjene Kraljevine iz točke 53. ove presude valja istaknuti da odobrenje izuzeća dividendi ne dovodi do sustavnog izbjegavanja primjene nizozemskog poreza na dohodak koji fizička osoba koja boravi u Nizozemskoj ostvaruje od dionica u društvima sa sjedištem u drugoj državi članici; to je slučaj samo ako dioničar koji podliježe nizozemskom porezu na dohodak od društva s poslovnim nastanom u drugoj državi članici primi dividende u iznosu koji nakon eventualne

konverzije ne premašuje izuzetih 1 000 ili 2 000 NLG, čime bi se našao u istoj situaciji kao da je primio dividende od društava s poslovnim nastanom u Nizozemskoj.

- 61 Naposljetku, u pogledu argumenta eventualne porezne povlastice za porezne obveznike koji u Nizozemskoj primaju dividende od društava sa sjedištem u drugoj državi članici dovoljno je istaknuti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se nepovoljni porezni tretman koji je protivan temeljnoj slobodi ne može opravdati postojanjem drugih poreznih povlastica, čak i pod pretpostavkom da takve povlastice postoje (vidjeti u tom smislu u vezi s člankom 52. Ugovora presude od 28. siječnja 1986., Komisija/Francuska, 270/83, Zb., str. 273., t. 21., od 27. lipnja 1996., Asscher, C-107/94, Zb., str. I-3089., t. 53., i od 21. rujna 1999., Saint-Gobain ZN, C-307/97, Zb., str. I-6161., t. 54.; vidjeti u vezi s člankom 59. Ugovora o EZ-u (koji je nakon izmjene postao članak 49. UEZ-a) presudu od 26. listopada 1999., Eurowings Luftverkehrs, C-294/97, Zb., str. I-7447., t. 44.).
- 62 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da je članku 1. stavku 1. Direktive 88/361 protivna zakonodavna odredba države članice kojom se, kao odredbom o kojoj je riječ u glavnom postupku, odobrenje izuzeća od plaćanja poreza na dohodak od dividendi isplaćenih fizičkim osobama koje su dioničari uvjetuje time da te dividende isplaćuje društvo sa sjedištem u toj državi članici.

Drugo prethodno pitanje

- 63 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

Treće prethodno pitanje

- 64 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li za odgovor na prvo pitanje bitna činjenica da je porezni obveznik koji zahtijeva pogodnost kao što je izuzeće od plaćanja poreza redovni dioničar ili zaposlenik koji posjeduje dionice od kojih prima dividende u okviru plana štednje za zaposlenike.
- 65 U tom pogledu sve stranke koje su podnijele očitovanja navode da okolnost da je fizička osoba koja zahtijeva poreznu povlasticu kao što je izuzeće dividendi redovni dioničar ili zaposlenik koji je stekao dionice od kojih prima dividende u okviru plana štednje za zaposlenike društva („werknemersspaarplan”) nije bitna za odgovor na prva dva pitanja.
- 66 Nacionalnom zakonodavnom odredbom kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku uskraćuje se izuzeće dividendi svim poreznim obveznicima koji u Nizozemskoj podliježu porezu na dohodak u pogledu dividendi primljenih od društva s poslovnim nastanom u drugoj državi članici bez obzira na to je li porezni obveznik redovni dioničar ili zaposlenik koji je svoje dionice stekao u okviru plana štednje za zaposlenike.
- 67 Budući da je odgovor na prvo pitanje da je takva odredba ograničenje slobodnog kretanja kapitala koje je protivno pravu Zajednice bez obzira na status dioničara, na treće pitanje valja odgovoriti da u tom pogledu nije bitno je li porezni obveznik koji zahtijeva pogodnost kao što je izuzeće od plaćanja poreza redovni dioničar ili zaposlenik koji posjeduje dionice od kojih prima dividende u okviru plana štednje za zaposlenike.

Troškovi

68 Troškovi nizozemske, francuske, talijanske vlade i vlade Ujedinjene Kraljevine te Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja je rješenjem od 11. veljače 1998. uputio Hoge Raad der Nederlanden (Visoki sud Nizozemske), odlučuje:

Članku 1. stavku 1. Direktive 88/361/EEZ od 24. lipnja 1988. za provedbu članka 67. Ugovora protivna je zakonodavna odredba države članice kojom se, kao odredbom o kojoj je riječ u glavnom postupku, odobrenje izuzeća od plaćanja poreza na dohodak od dividendi isplaćenih fizičkim osobama koje su dioničari uvjetuje time da te dividende isplaćuje društvo sa sjedištem u toj državi članici.

U tom pogledu nije bitno je li porezni obveznik koji zahtijeva pogodnost kao što je izuzeće od plaćanja poreza redovni dioničar ili zaposlenik koji posjeduje dionice od kojih prima dividende u okviru plana štednje za zaposlenike.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 6. lipnja 2000.

[Potpisi]

---

* Jezik postupka: nizozemski